

Pašvaldībām būtiskākie jautājumi MK un LPS 2015.gada vienošanās un domstarpību protokolā

Ministru kabineta komiteja, 2015.gada 5.decembris

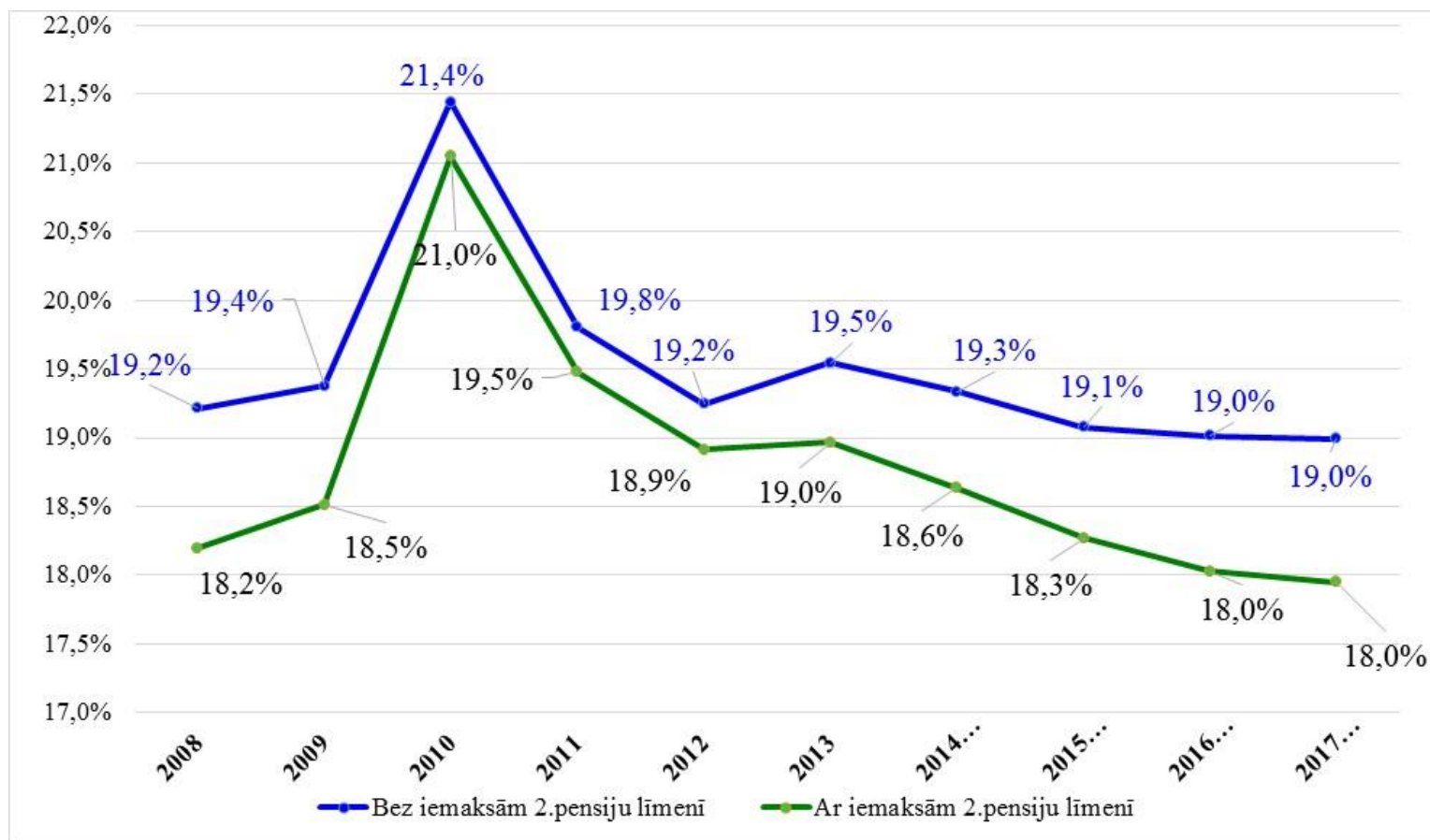

Pašvaldību budžeta ieņēmumi

Pašvaldību daļa kopējos nodokļu ieņēmumos samazinās

Pašvaldību nodokļu ieņēmumu īpatsvars valsts konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumos, %

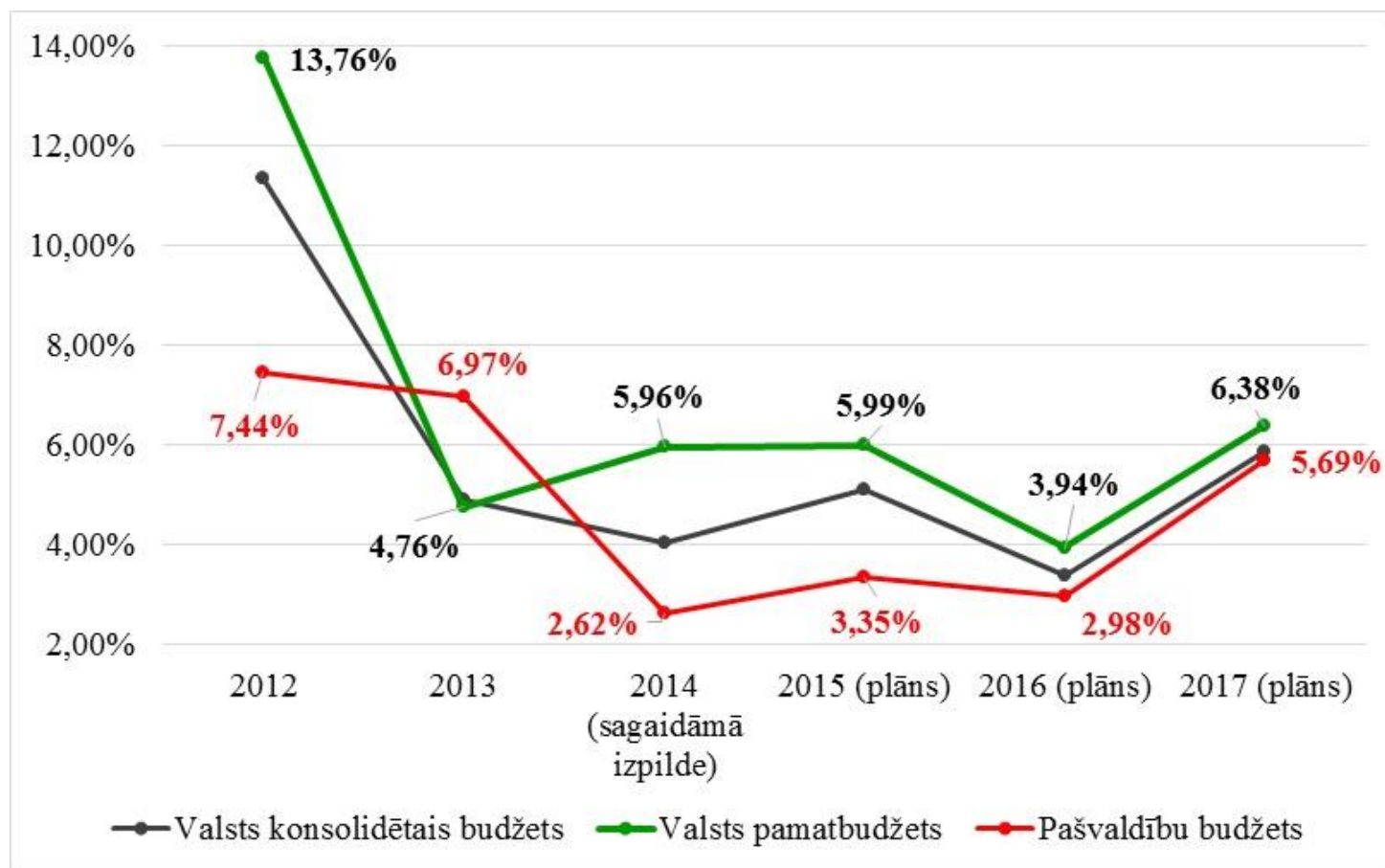

Dati : FM

Nodokļu ieņēmumu pieauguma temps pēckrīzes periodā pašvaldību budžetā ir būtiski lēnāks kā valsts budžetā

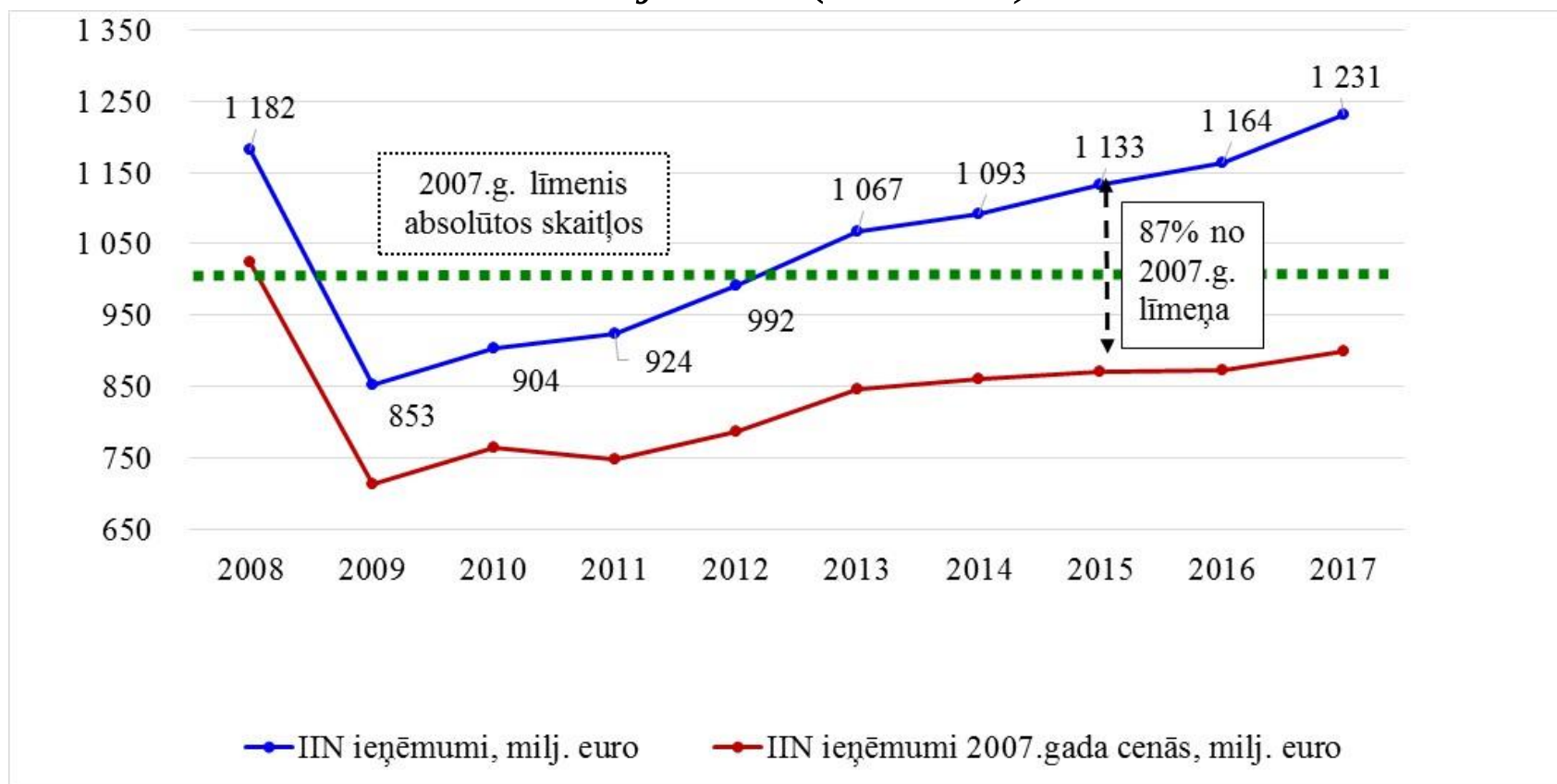
Nodokļu ieņēmumu izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu valsts un pašvaldību budžetos, %

Kaut IIN ieņēmumi absolūtos skaitļos ik gadu pakāpeniski pieaug, ņemot vērā inflāciju, 2015.gadā tie būs **tikai 87% apmērā no 2007.gada līmeņa**

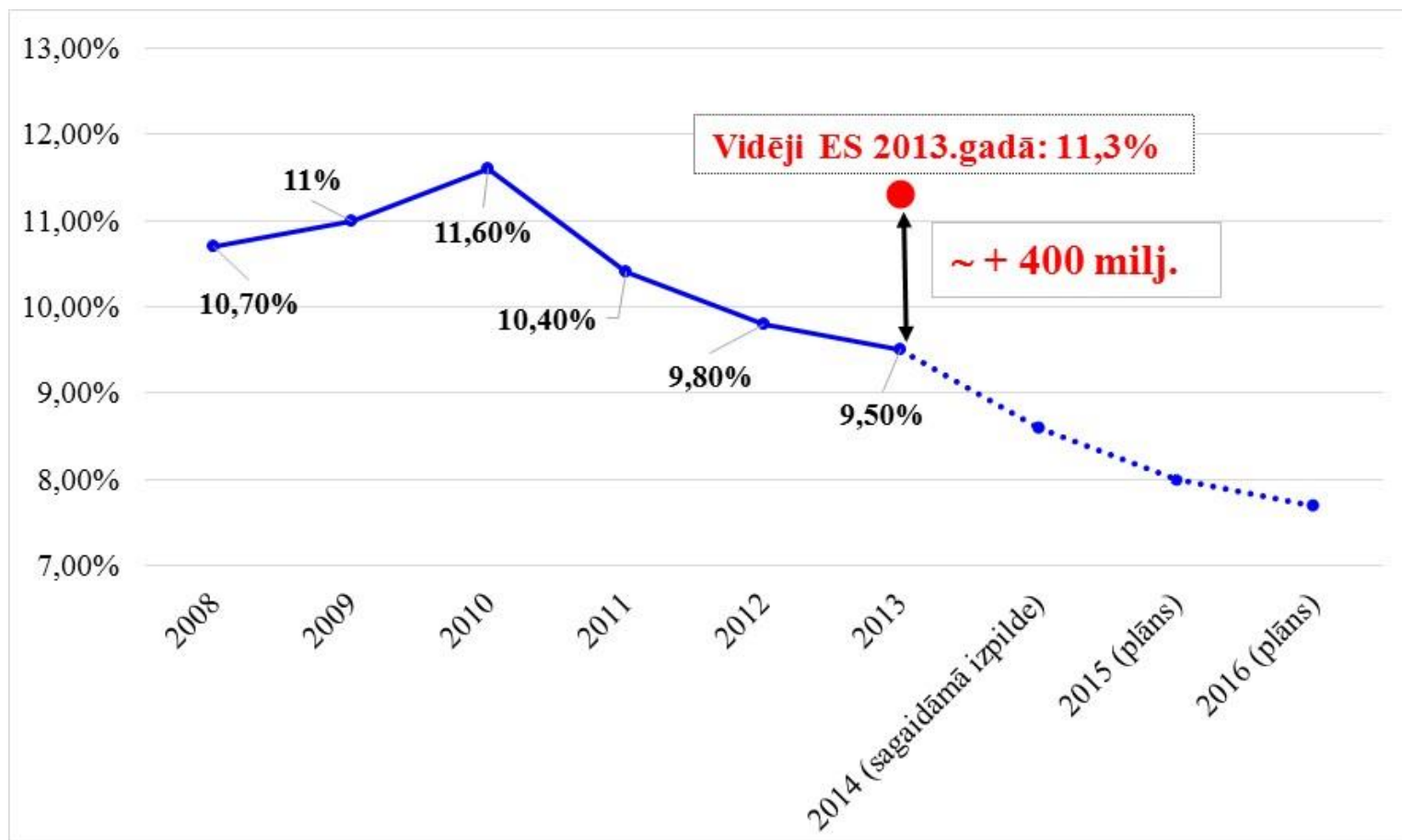
IIN ieņēmumi pašvaldību budžetā, ņemot vērā cenu pārmaiņas, milj. euro (2007=1)

Pašvaldību ieņēmumi attiecībā pret IKP samazinās

Pašvaldību ieņēmumi % no IKP

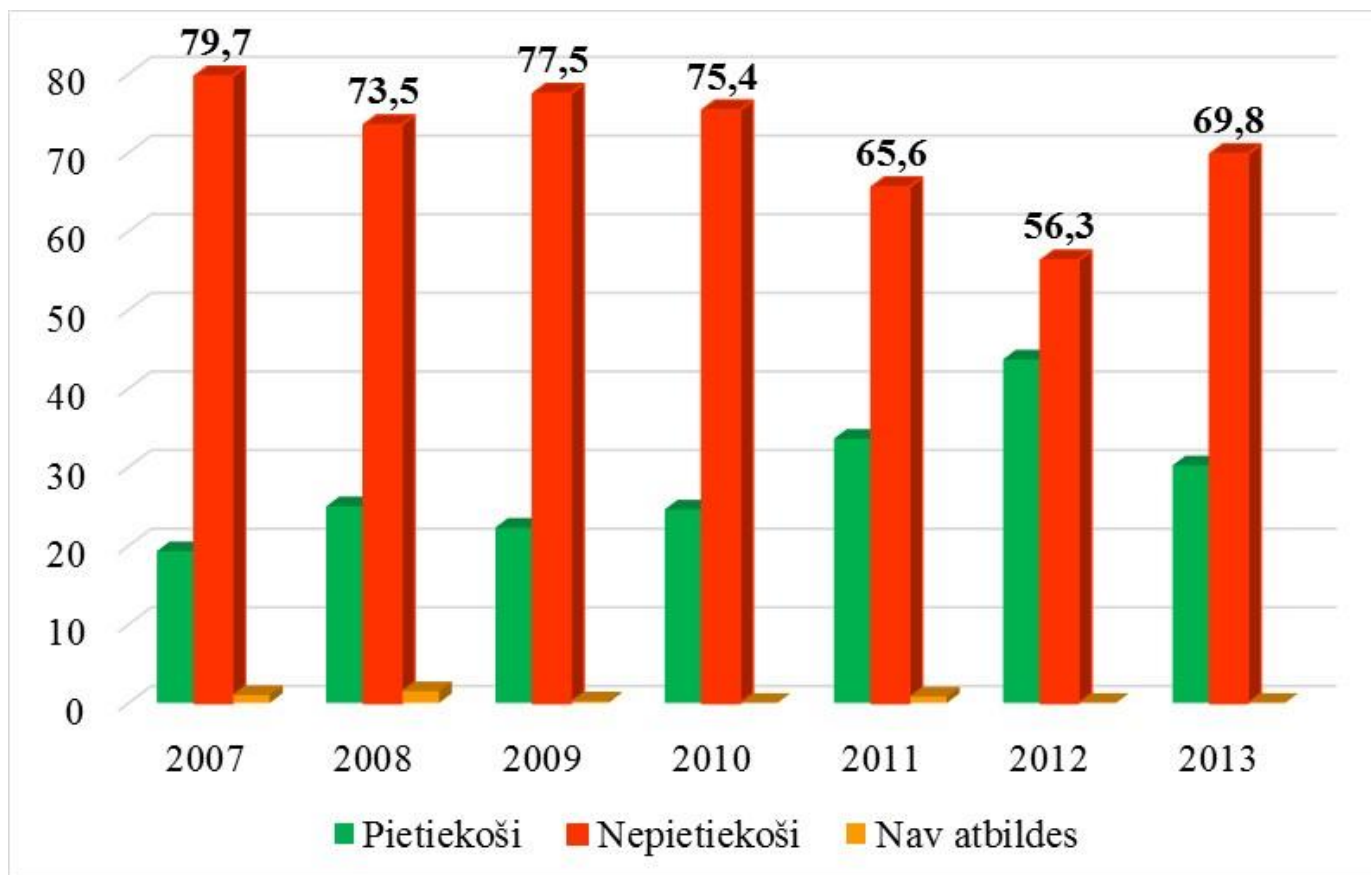

Dati: CSP, Eurostat

Pašvaldībām trūkst resursu savu funkciju veikšanai

Finanšu līdzekļu pietiekamība pašvaldību autonomo funkciju veikšanai Latvijā (% no pašvaldību skaita)

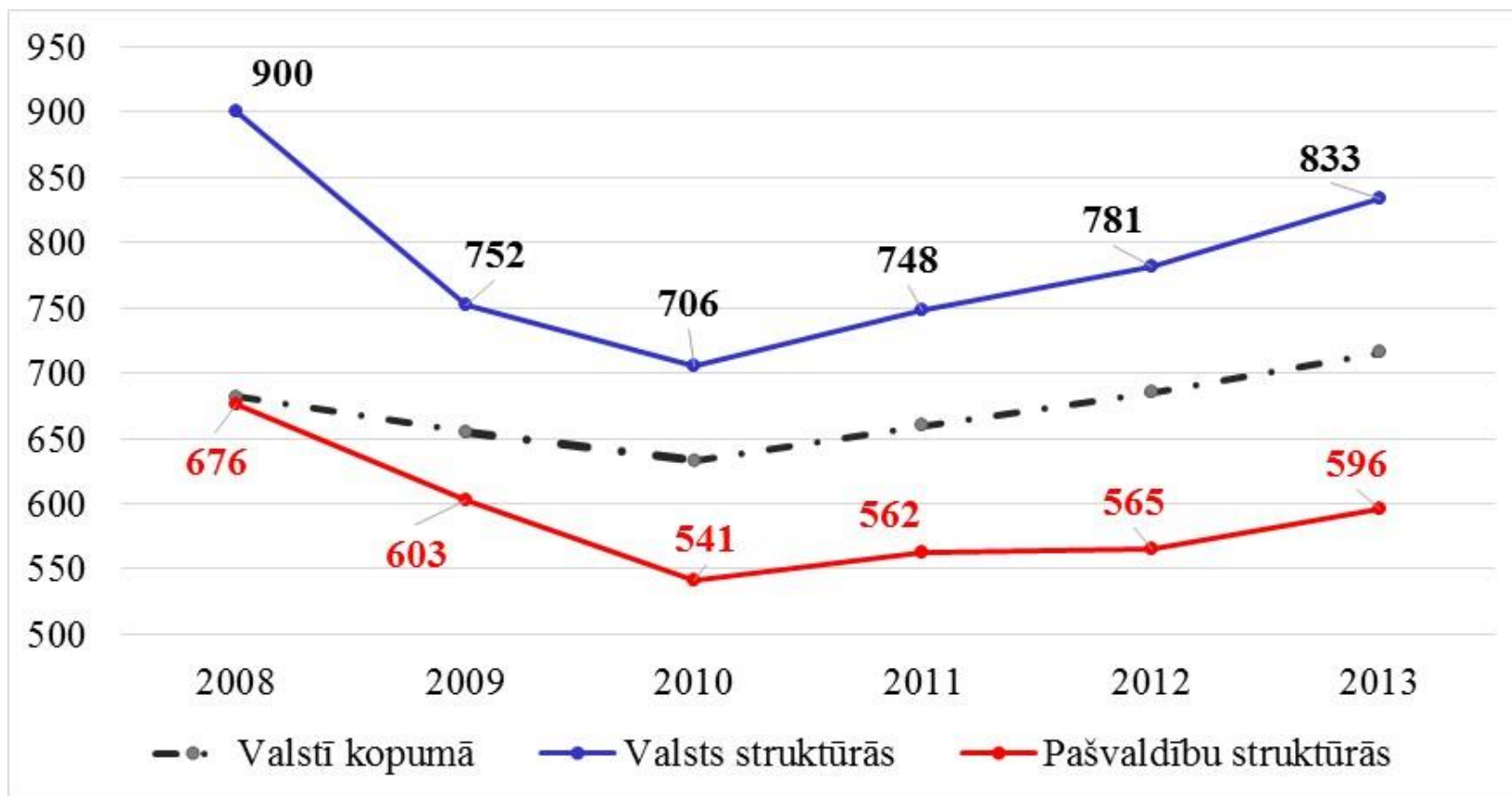

Dati: Latvijas vietējo pašvaldību pašvērtējumi 2013.gadā (CSP)

Pašvaldību struktūrās mēneša vidējā darba samaksa ir par 40% zemāka kā valsts struktūrās

Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa, euro

Papildu izdevumu un negūto ieņēmumu ietekme uz pašvaldību budžetu 2015.gadā: vairāk kā -76 milj. euro

Lielākās ietekmes uz pašvaldību budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem 2015.gadā

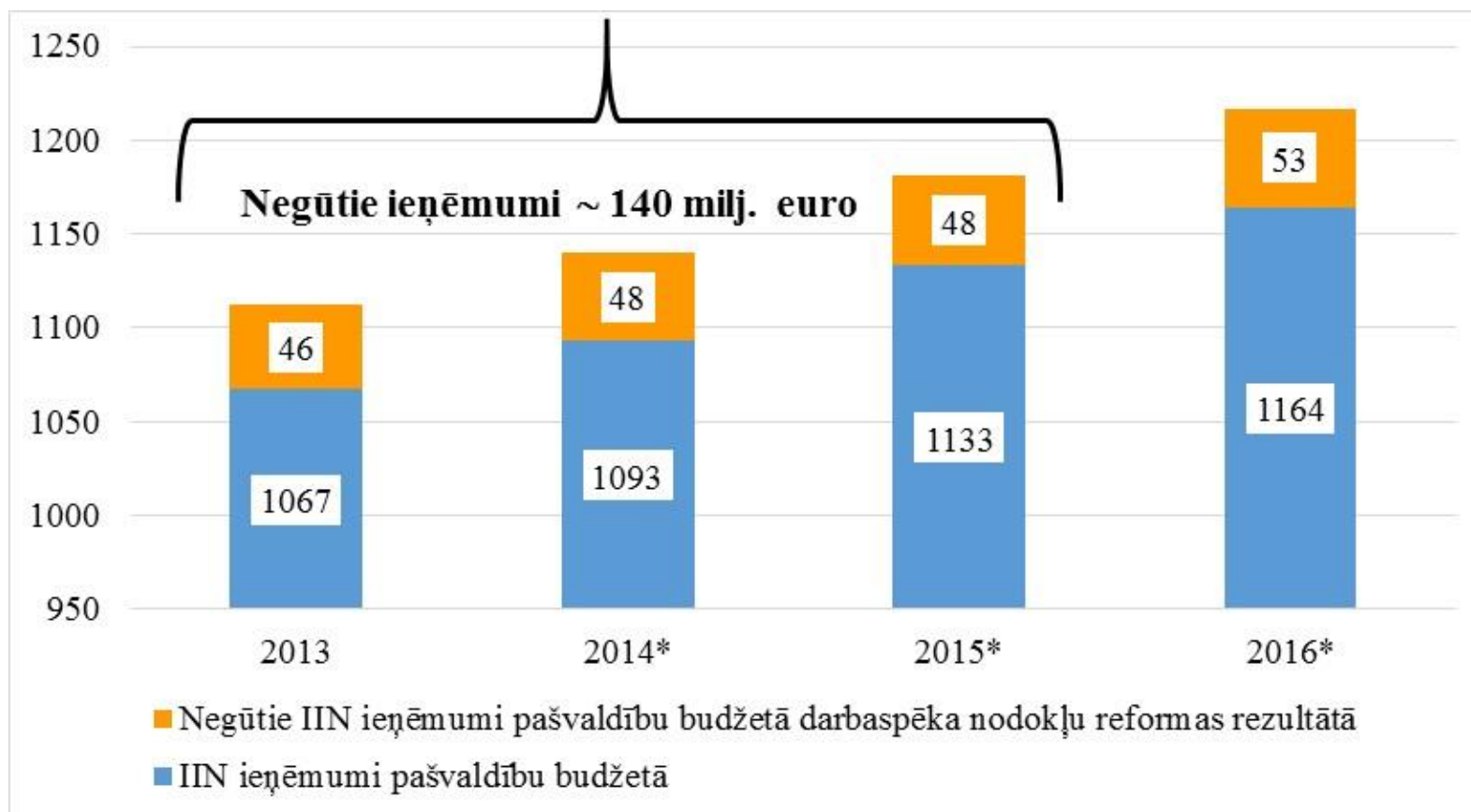
-48 milj. euro	Negūtie IIN ieņēmumi IIN likmes samazināšanas rezultātā
~ -25 milj. euro	Papildu izdevumi pašvaldībām saistībā ar minimālās darba samaksas palielināšanu
-2,5 milj. euro	Papildu izdevumi saistībā ar darba samaksas palielinājumu pašvaldību finansētajiem pirmskolas pedagogiem (izriet no valdības lēmuma paaugstināt pedagogu algas no 01.09.2014.)

+6,5 milj. euro – valdības piešķirtie papildu līdzekļi

Joprojām turpinās tendence pašvaldībām uzlikt jaunus pienākumus bez finansiāla seguma!

Negūtie IIN ieņēmumi trīs gadu laikā – vairāk kā 140 milj. euro

* 2014.gads – sagaidāmā izpilde, 2015.-2016.gads - plāns

Dati: FM, LPS

Pašvaldības tiek finansētas pēc atlikuma principa

Sadalītie papildu līdzekļi 2015.-2017.gadam, milj. euro

	2014	2015	2016	2017
MK sēde 27.08.2013. Piešķirtie līdzekļi valsts budžeta JPI	~ 100 milj.	~ 180 milj.	~ 400 milj.	
MK sēde 10.11.2014. Aktualizēta centrālo valsts iestāžu budžeta bāze. Palielinājums valsts pamatbudžeta pamatfunkcijām		~ 11 milj.	~ 3 milj.	~ 4 milj.
MK sēde 10.11.2014. Atbalstīts papildu līdzekļu piešķirums AM		~19 milj.	~64 milj.	~136 milj.
MK sēde 12.11.2014. Piešķirtie līdzekļi valsts budžeta JPI		~ 129 milj.	~ 127 milj.	~ 419 milj.
MK sēde 12.11.2014. Piešķirtie līdzekļi minimālās darba algas palielināšanai		~ 8 milj.	~ 8 milj.	~ 8 milj.
...		...	...	...
Kopā	~ 100 milj.	~ 347 milj.	~ 602 milj.	~ 567 milj.
Papildu piešķirtie līdzekļi pašvaldībām	0	6,5 milj.	6,5 milj.	6,5 milj.

Pašvaldību nodokļu ieņēmumi vidējā termiņā

LPS prasība:

Nodrošināt pašvaldībām stabilu, prognozējamu un funkcijām atbilstošu ieņēmumu bāzi.

- Pakāpeniski **palielināt** pašvaldībām piekrītošo nodokļu ieņēmumu daļu valsts konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumos (*vēlams – 2021.gadā sasniegt 25%*)
- Organizēt sarunas par pašvaldību ieņēmumu daļu nākamajam budžeta gadam **līdz** jauno politikas iniciatīvu izskatīšanai MK

Pašvaldību nodokļu ieņēmumi 2015.gadā

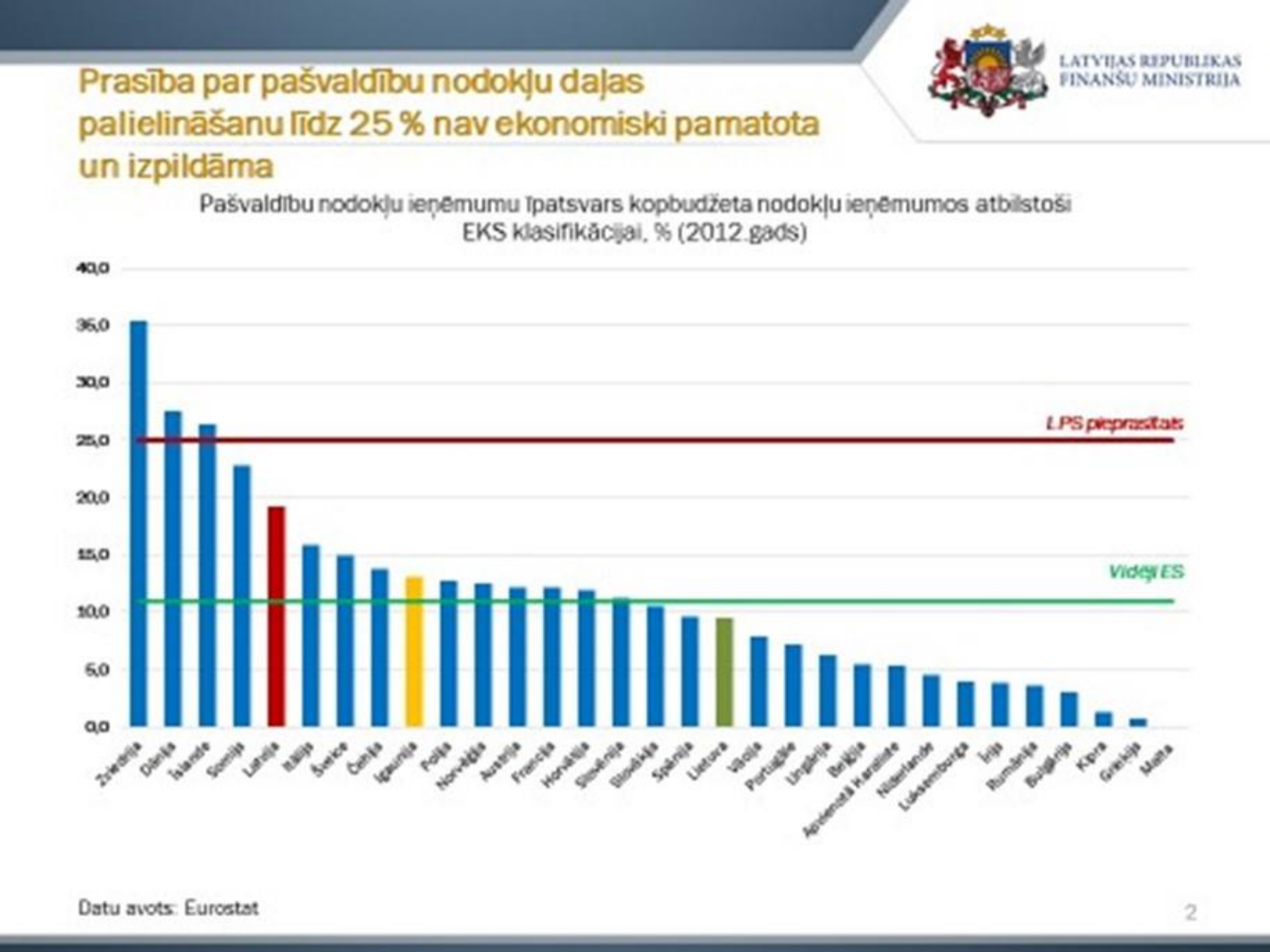
Noteikt pašvaldībām piekrītošo **IIN ieņēmumu daļu 86%** apmērā (*kompensēt negatīvo fiskālo ietekmi un nodrošināt pašvaldībām piekrītošās nodokļu daļas stabilitāti*)

Sarunās ar FM izteiktie alternatīvie priekšlikumi:

- 1) palielināt pašvaldībām piekrītošo IIN ieņēmumu daļu no **80% uz 81%** (ietekme: + 14 milj. *euro*);
- 2) **atteikties no IIN likmes samazināšanas** 2015.gadā, ja valdība nespēj pašvaldībām kompensēt darbaspēka nodokļu samazinājumu (ietekme: ~+48 milj. *euro*). IIN vietā piedāvājums samazināt VSAO iemaksu likmi.

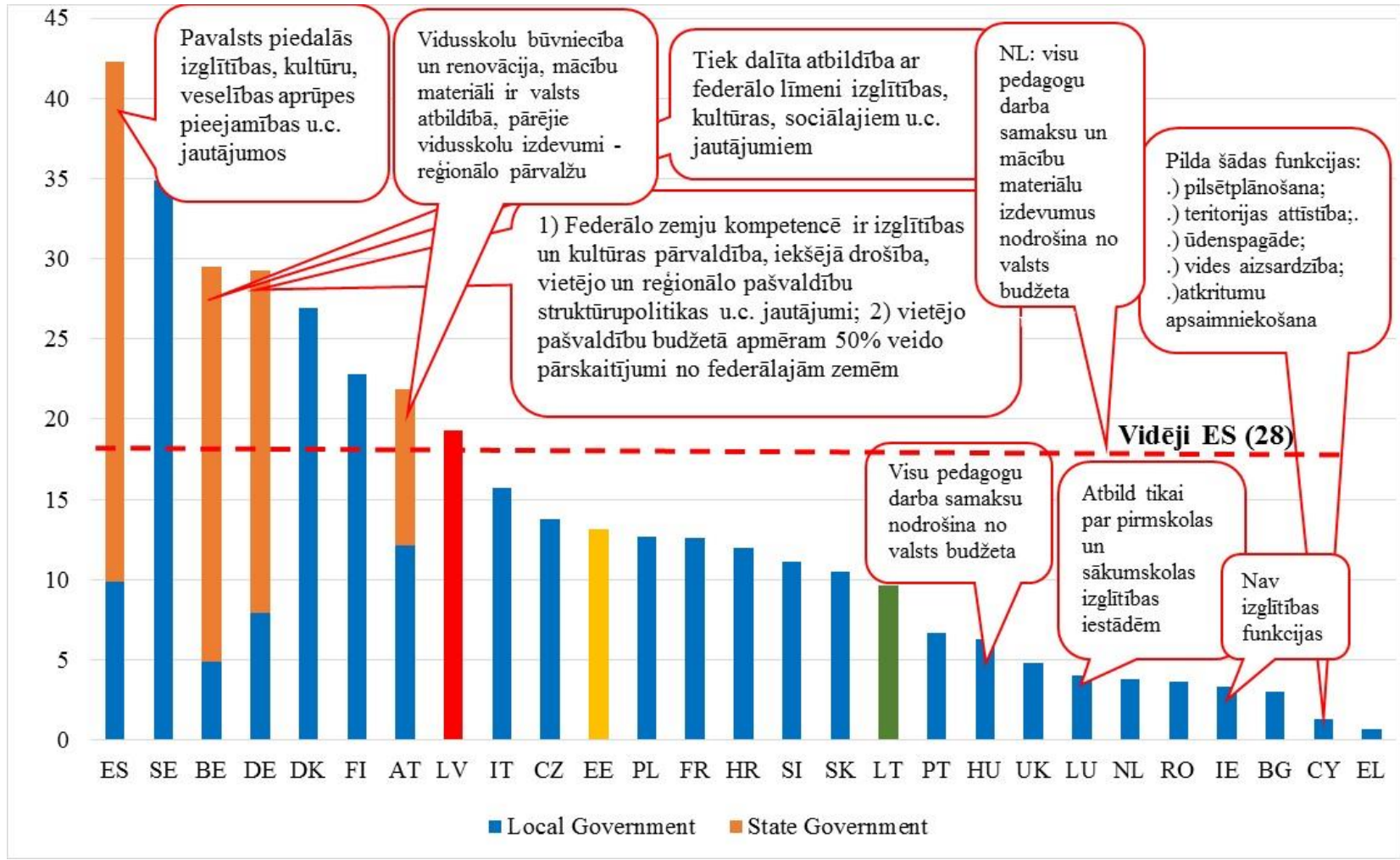

Vai pašvaldību vēlme 2021.gadā iegūt 25% no kopējiem nodokļu ieņēmumiem ir pamatota?

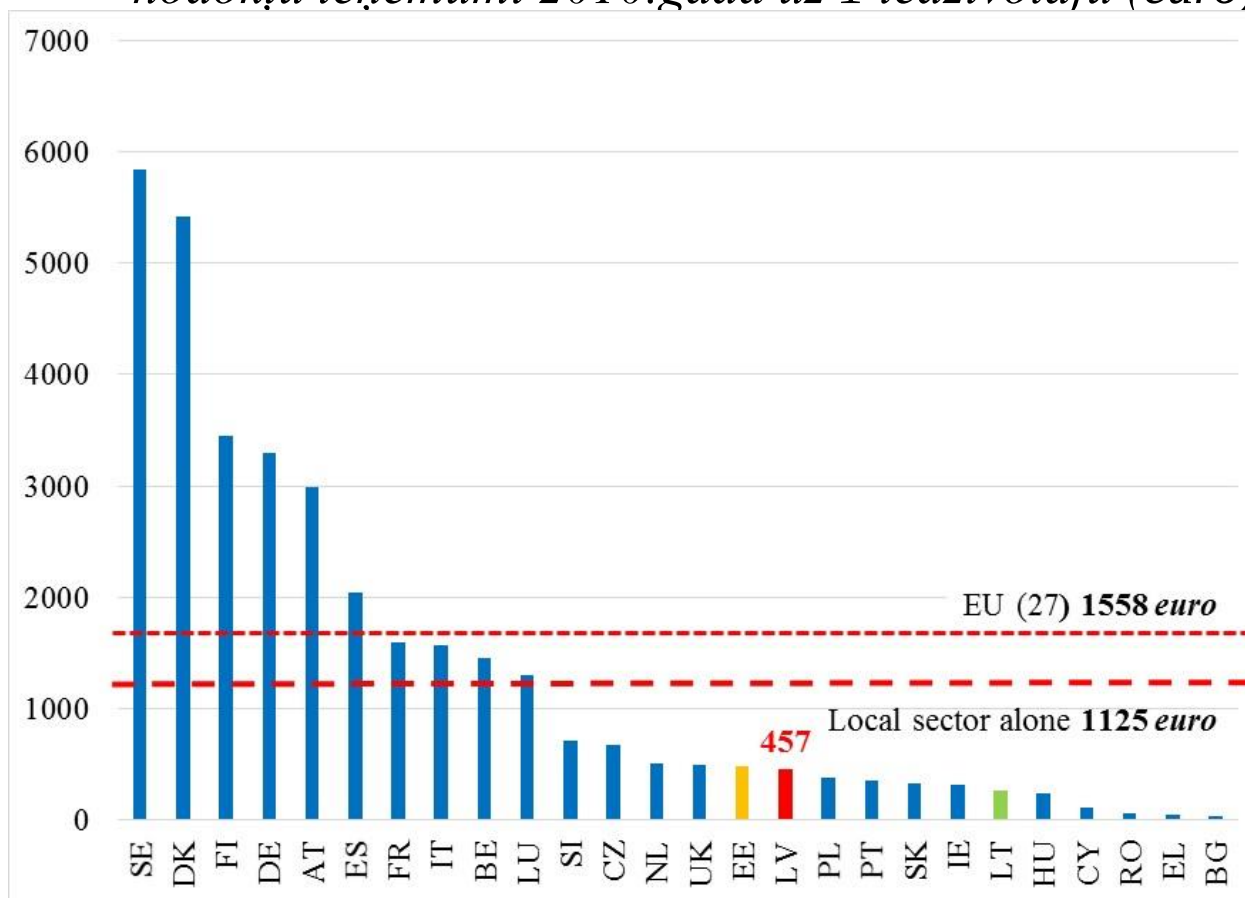
Pašvaldību funkcijas ES valstīs ir atšķirīgas pēc mērķa, satura un apjoma. Analizējot datus, jāņem vērā katras dalībvalsts atšķirīgā situācija. Daži piemēri

Latvijas pašvaldībām nodokļu ieņēmumi uz 1 iedz. ir apmēram 2,5 reizes zemāki kā vidēji ES vietējo pašvaldību līmenī

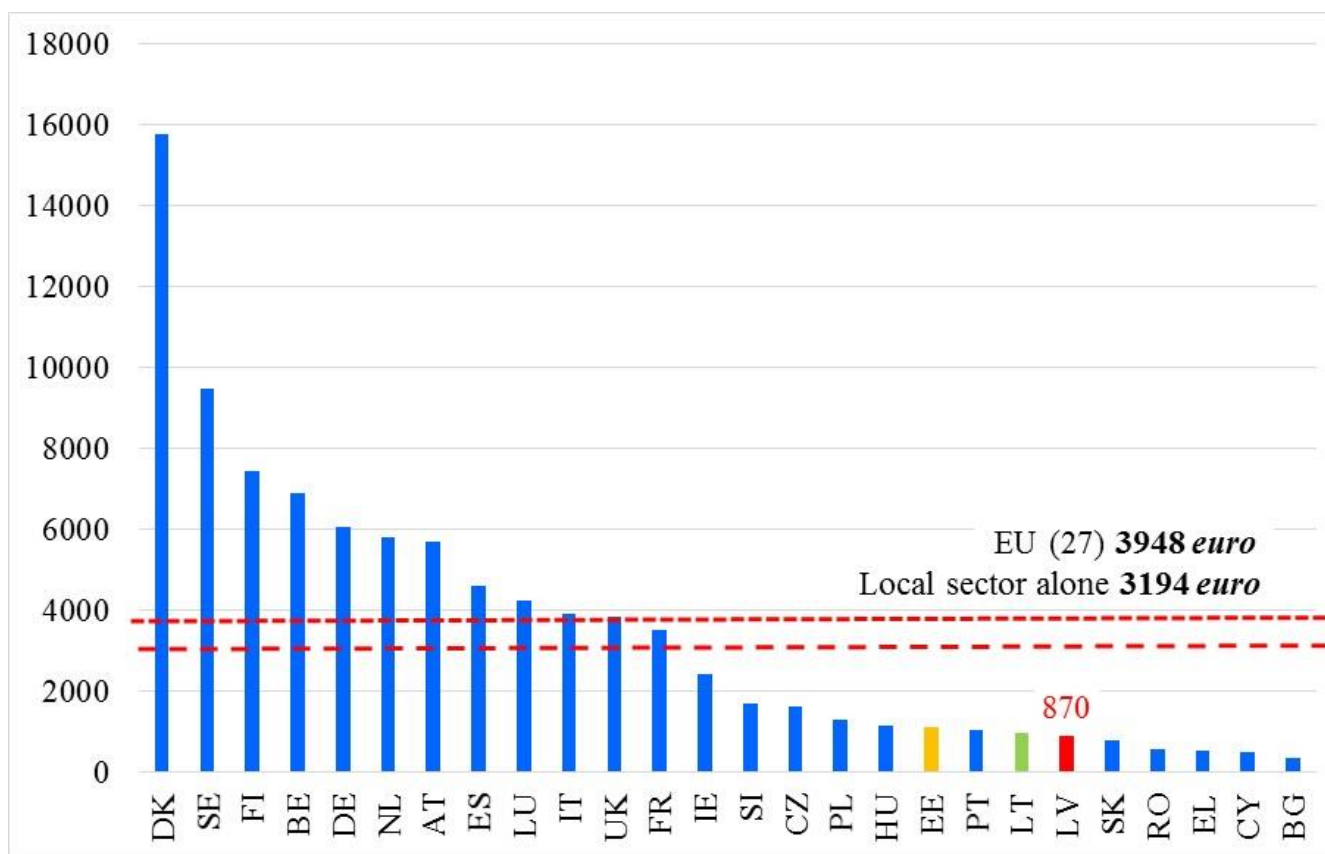
Reģionālās pārvaldes iestāžu un vietējās pašvaldības (subnational sector) nodokļu ieņēmumi 2010.gadā uz 1 iedzīvotāju (euro)

Latvijas pašvaldībām ieņēmumi uz 1 iedz. ir gandrīz 4 reizes zemāki kā vidējie ieņēmumi ES vietējo pašvaldību līmenī

Reģionālās pārvaldes iestāžu un vietējās pašvaldības (subnational sector) ieņēmumi 2010.gadā uz 1 iedzīvotāju (euro)

Kāpēc nav pieņēms valdības piedāvājums pašvaldību budžeta izmaiņām vidējā termiņā?

Valdība piedāvā nodrošināt, ka pašvaldību budžeta pieauguma temps nebūs lēnāks kā valsts budžeta pieauguma temps pamatfunkciju īstenošanai.

Kurai no pašvaldībām uz 05.12. ir bijusi iespēja iepazīties ar budžeta projektu un noskaidrot, kāds 2015.gadā būs pieaugums valsts pamatbudžeta pamatfunkcijām?

LPS piedāvātais risinājums ir

- vienkāršs;
- visiem pārbaudāms un izrēķināms.

Izmantotais rādītājs ir starptautiski atzīts.

Valsts budžeta transferti

Nodrošināt profesionālās izglītības programmu īstenošanā iesaistīto pedagogu darba samaksu no valsts budžeta

No 2015./ 2016.mācību gada nodrošināt pašvaldību padotībā nodoto profesionālās izglītības iestāžu **pedagogu darba samaksas un VSAO iemaksu un izglītības iestāžu profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu segšanu no valsts budžeta līdzekļiem** atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo, ievērojot finansēšanas vienlīdzības principu.

Visiem pedagogiem izmaksāt darba algas no valsts budžeta

Izstrādāt grafiku **vidējā termiņā** visu pirmsskolas izglītībā strādājošo pedagogu darba samaksas nodrošināšanai no valsts budžeta.

Pašvaldību aizņēmumi un galvojumi

Pašvaldību aizņēmumi, galvojumi un ilgtermiņa saistības

Ir vienošanās, ka katru gadu tiek izvērtēts iespējamais kopējo aizņēmumu limits un noteikti nosacījumi pašvaldību aizņēmumu saņemšanai.

**Būtiski, lai no 2016.gada tiktu nodrošināts
pašvaldību vajadzībām
atbilstošs aizņēmumu limits un
atcelti ierobežojumi aizņēmumu saņemšanai!**

Nesaskaņotie nozaru ministriju jautājumi Piedāvājumi saskaņšanai

Valsts nepilda likumu “Par budžetu un finanšu vadību”: valsts deleģētam pienākumam nav nodrošināts finansējums

Nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 2015.gada 1.janvārim, Zemkopības ministrijai kopā ar Finanšu ministriju rast risinājumu pašvaldību faktisko izdevumu segšanai (no 01.11.2014.) **saistībā ar darījumu ar lauksaimniecības zemēm izvērtēšanu**. Nekavējoties grozīt 2014.gada 1.decembrī valdībā atbalstītos Ministru kabineta noteikumus “Noteikumi par lēmumu pieņemšanu darījumiem ar lauksaimniecības zemi”, paredzot detalizētu finansējuma aprēķināšanas un sadalīšanas kārtību.

Ja pašvaldības darbojas kā valsts pārstāvji, valsts pilnībā sedz to izdevumus (Likuma “Par budžetu un finanšu vadību” 41. panta (4) daļa)

Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 25.² panta izpilde prasa lielus finanšu līdzekļus

Nemot vērā likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 25.² panta būtisko ietekmi uz pašvaldību budžetu, **noteikt pārejas periodu līdz 2017. gada 1. janvārim** Likumā paredzētajam regulējamam, kas nosaka, ka bērnam bārenim pašam ir tiesības izvēlēties sev mājokli jebkurā administratīvajā teritorijā.

Jāsakārto jautājums par bezīpašnieka un bezmantnieka mantas atzīšanu

Izstrādāt kārtību, kādā pašvaldībām tiek kompensēti izdevumi, kas tām radušies, **veicot valstij piekritīgās mantas** juridiskā statusa sakārtošanu.

Izstrādāt grozījumus normatīvajos aktos un paredzēt, ka bezīpašnieka manta piekrīt pašvaldībām.

Pašvaldībām pašām jānosaka savas mantas iznomāšanas nosacījumi

Paredzēt tiesības pašvaldībām pašām noteikt savas mantas iznomāšanas nosacījumus ar saistošajiem noteikumiem.

Atteikties no pašvaldības mantas iznomāšanas nosacījumu regulējuma Ministru kabineta noteikumos.

Nepieciešami VID dati funkciju izpildes atbalstam

Uzdot Finanšu ministrija veikt nepieciešamās darbības, lai **ne vēlāk kā no 2016.gada 1.janvāra pašvaldības saņemtu Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo informāciju**, kas nepieciešama visu pašvaldību autonomo funkciju izpildes atbalstam.

Pašvaldībām papildu pienākumi par 1,5 milj. euro bez finansiālā seguma

Paredzēt mehānismu, kā no valsts budžeta līdzekļiem tiek kompensēti papildu izdevumi pašvaldībām saistībā ar jūras plānošanu un **valstij piederošo** pludmaļu apsaimniekošanu.

30.10.2014. Saeimā pieņemtais Zemes pārvaldības likums nosaka, ka pašvaldībām jāplāno arī tām piegulošie jūras ūdeņi 2 km attālumā no krasta un jāapsaimnieko valsts īpašumā esošās pludmales, kas tiek nodotas pašvaldību valdījumā. Fiskālā ietekme uz pašvaldību budžetu – **aptuveni 1,5 milj. euro.**

Pašvaldības ir izslēdzamas no Atlīdzības likuma

Vidējā termiņā izstrādāt grozījumus Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, nosakot, ka **likums neattiecas uz pašvaldībām**, kuras ir izstrādājušas un pieņēmušas savu atlīdzības sistēmu.

Eiropas vietējo pašvaldību harta: vietējām varām, nepārkāpjot likumā paredzētos vispārējos noteikumus, ir atļauts pašām noteikts savas iekšējās pārvaldes struktūras, lai pielāgotu tās vietējām vajadzībām un nodrošinātu efektīvu pārvaldi.

Paldies par uzmanību!